

Monahia Siluana Vlad

Meșteșugul bucuriei

Vol. II

Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
2009

CUPRINS

Cuvânt către cititor	7
Bucurie, iertare, dragoste	9
<i>Întrebări și răspunsuri</i>	25
Eros și agape – două moduri de a iubi	36
<i>Întrebări și răspunsuri</i>	45
Ajutorarea aproapelui între filantropia creștină și datoria socială	99
<i>Întrebări și răspunsuri</i>	117
Ușile bucuriei	165
<i>Întrebări și răspunsuri</i>	189
Necazul, călăuză pe Cale	228
Ce este credința?	255
<i>Întrebări și răspunsuri</i>	267

CUVÂNT CĂTRE CITITOR

Oferind dragostei și bunăvoirii dumneavoastră acest al doilea volum al „Meșteșugului bucuriei”, mă simt îndatorată să mulțumesc tuturor celor care au contribuit la apariția lui.

Mai întâi, Înaltpreasfințitului Mitropolit Teofan, pentru arhierasca binecuvântare și părinteasca îndrumare, sub care, cu mila lui Dumnezeu, îmi desfășor întreaga mea ascultare monahală.

În aceeași măsură, mulțumesc celor care m-au invitat la conferințele duhovnicești transcrise aici, ca celor care sunt împreună autori cu mine, prin rugăciunile, așteptările și întrebările lor.

Mulțumesc, de asemenea, măicuțelor ostenitoare ale Mănăstirii *Sfântul Siluan Athonitul*, din Iași, pentru transcrierea conferințelor și corectarea textului.

Adun acum toate aceste stângace mulțumiri într-o rugăciune de recunoștință adusă lui Dumnezeu, pentru toată mila și binecuvântarea revărsate asupra noastră și, mai ales, pentru îndrăzneala pe care mi-o dă pentru a mărturisi, vorbi și scrie despre bucuria pe care a dăruit-o lumii prin Crucea Sa. Bucuria, ne mărturisește Domnul, Îi aparține întru totul Stăpânului și o dăruiește celor care Îi aud glasul și Îl urmează, ca slugi bune și ascultătoare, dorind să intre în această bucurie. Așadar, dacă bucuria este darul lui Dumnezeu și nu o răsplată pentru vrednicia slugii, ce loc ar mai avea în iconomia ei meșteșugul omenesc? Meditând

la pilda talanților, vedem cum Stăpânul răsplătește slugile bune și credincioase peste puținul încredințat, cu făgăduința unor „multe” peste care le va pune în viitor. *Acum*, li se oferă intrarea în Bucuria Sa. Aici se întemeiază gândul și strădania mea de a meșteșugi bucuria, de a lucra sub inspirație de sus cu timpul oprit într-un acum în care tot ce am făcut în trecut își are plata în viitor. În această răscruce se cere ființei mele, ancorată în prezent, știința de *a fi* fără a depinde de *a avea*. Dacă surprind această *putință* de a mă *încredința* lui Dumnezeu *până la a nu mai avea nimic al meu*, voi fi gata să mă lepăd de mine, cel ce eram până *acum*, și să trăiesc într-o totală atârnare de făgăduințele și prezența Lui și voi gusta Bucuria despre care mi-a vorbit. Meșteșugul bucuriei este învățarea unui mod de a fi și curajul de a trăi viața de zi cu zi, oricare ar fi evenimentele ei, în această *atârnare* de Dumnezeu și de făgăduințele Lui.

Acum, Dumnezeu nu mai este pentru mine sluga nevoilor și dorințelor mele, mici și mărunțele, ci Domnul și Stăpânul Bucuriei. Acum pot fi în bucuria Lui și când plâng, și când sunt bolnav, și când mi-am pierdut portmoneul sau locul de muncă, și când am fost părăsit... Durerile acestor pierderi devin acum tot atâtea „prescuri” pe care Domnul le transformă în bucurie. Iar bucuriile cele pământești, pe care le trăim, devin tot atâtea îndemnuri de a nu ne opri pe Cale până nu vom dobândi bucuria pe care nimeni și nimic nu o poate lua de la noi.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Monahia Siluana Vlad

BUCURIE, IERTARE, DRAGOSTE

Vă mărturisesc că am emoții și cea mai bună metodă pe care o cunosc pentru a face față unei asemenea situații este să-ți mărturisești emoțiile. Asta fac acum!

Când mi s-a cerut să aleg o temă pentru această conferință, am propus să alegem una din acestea trei: *bucuria*, *iertarea sau dragostea*. Văd însă că le-ați „ales” pe toate trei, așa încât nădăjduiesc să am ce vă spune și să aveți ce mă întreba. M-am gândit la *bucurie* pentru că mai mult de prima jumătate a vieții mele nu l-am cunoscut pe Domnul și, ca urmare, n-am cunoscut bucuria. M-am născut în comunism, când mi s-a explicat că nu există Dumnezeu și eu am crezut cu multă râvnă că nu există, și am fost lipsită de bucurie. Încolo, aveam de toate: aveam succes, aveam ceea ce poate să facă rost omul pe pământ, numai bucurie nu aveam. Mai mult decât atât, de câte ori vedeam ceva frumos, și mulțumesc Domnului Care mi-a dăruit atâtea flori și atâtea frumusețe, plângeam. Plângeam de durere că frumusețea e atât de „degeaba”, că florile sunt ca să se veștejească și oamenii ca să îmbătrânească și să moară. Pe vremea aceea mi se părea că e urât să fii bătrân și că e cumplit să mori! Acum, vă mărturisesc din puțina mea experiență că e minunat să fii și bătrân și că moartea e altceva decât ni se pare nouă. Da, e minunat să fii, și e minunat să fii și bătrân. Așadar, n-am cunoscut bucuria după care tânjeam, dar am cunoscut din plin durerea și, până la urmă, durerea m-a condus la bucurie.

Toată copilăria și adolescența am urât suferința sufletească. Apoi, în tinerețe, m-am străduit să mă împrietenesc cu ea și, până când n-am primit-o ca dascăl, n-am ajuns la bucurie. Suferința m-a învățat că zbaterea mea de a înțelege totul era principala ei cauză. În clipa în care am renunțat să mai înțeleg, adică să mai doresc să stăpânesc lumea și realitatea prin mintea mea, prin înțelegerea mea, am zis: „Doamne, dacă ești, deja pricepusem că este, nu mai vreau să înțeleg nimic, vreau să Te cunosc și să Te iubesc!”. Și, în momentul acela, Dumnezeu a trimis în calea mea un om de-al Lui. Așadar, nu e nevoie să alergați după Părinți, nu alergați după oamenii lui Dumnezeu, ci doar după Dumnezeu, și Dumnezeu vi-i trimite în chiar calea dumneavoastră. Atunci I-am făgăduit lui Dumnezeu că voi face o probă de doi ani și, dacă în doi ani nu-mi oferă ce nu pot să fac rost singură, voi căuta iarăși mai departe. Și I-am cerut ce nu reușisem să aflu în atâta amar de căutare: bucurie care să nu depindă de nimic exterior, iubire pentru cei ce mă urau sau îmi făceau rău, (adică iubire de vrăjmași, cum am aflat mai târziu că spune cuvântul duhovnicesc) și să iert ce nu pot ierta. Erau lucruri pe care eu nu puteam să le fac, în rest mă descurcam cu toate. Și a fost o luptă frumoasă: Îi arătam cu degetul niște oameni și-I spuneam: „Tu poți să mă faci să-l iubesc pe ăsta...?” Și El putea! Și puterea Lui mă uluia, că nu era deloc ușor ce-I ceream. Îmi amintesc de un colonel de securitate, greu tare de iubit, că nu se purta prea frumos și se dădea cam „fioros” cu mine, dar Domnul mi-a arătat chipul Său acolo, dincolo de masca lui fioroasă. Adică a făcut minuni și atunci eu am putut să împlinesc ce-mi cerea Domnul, ca eu să cresc în bucurie. Când am trăit cu adevărat bucuria, am vrut să mă retrag undeva într-o mănăstire, undeva într-un loc unde să trăiesc numai eu cu

bucuria mea și am început să mă „exersez” retrăgându-mă tot mai mult în garsoniera mea. Dar, în momentul în care închideam ușa, bucuria pleca de la mine. Și asta s-a tot repetat, până când am înțeles că trebuie să cunosc și să ascult de voia lui Dumnezeu. Am înțeles că mulți dintre cei care au întâlnit bucuria, care trăiesc bucuria, sunt datori s-o mărturisească celor pe care îi trimite Dumnezeu în calea lor sau în calea cărora îi trimite Dumnezeu. Și așa a rănduit Dumnezeu ca eu să pot mărturisi această bucurie, mai ales tinerilor și copiilor. Pe atunci eram, într-un fel, în felul în care-și putea îngădui regimul să mă rabde, eram în învățământ și erau în jurul meu foarte mulți tineri care nu știau să se bucure. Și am început să învăț împreună cu ei să aflăm și să păstrăm bucuria. Mai ales după '90, când a venit libertatea, am învățat să ne bucurăm în Biserică. Cei pe care îi numea Înalt Prea Sfințitul Andrei „fiii mei duhovnicești”, sunt tinerii de atunci, sunt un fel de fii ai bucuriei, copii care m-au învățat pe mine să mă bucur de Domnul alături de ei și care au învățat să se bucure împreună cu mine de Domnul, în vremea aceea.

Consider că astăzi avem tot ce ne trebuie ca să ne mântuim, că este o vreme minunată pentru mântuire, deși viața pământească a devenit din ce în ce mai grea și ispitele mai mari și nemaîntâlnite până acum. Mă uit la tinerii care sunt acum în licee și mi se strânge inima de grijă și cred că dumneavoastră, părinții și bunicii, dacă sunteți aici, aveți inima și mai strânsă. Dar ce mă ține în nădejde făcând ca bucuria să nu mi se stingă este făgăduința Domnului că va fi cu noi până la sfârșitul lumii. Și, atunci când mi se pare că nu se mai vede nimic, întreb: „Doamne, cum ești Tu cu noi acum?” Și El zice: „Stai să vezi!” și-mi arată cum și unde este El cu noi. Numai că nu este în direcția în care îmi îndrept eu privirea de obicei... Iată, astăzi avem biserici multe, se ridică

multe, tot mai mulți oameni vin la Biserică, tot mai mulți oameni se bucură de prezența și de slujirea lui Dumnezeu față de om, că Dumnezeu ne slujește, Sărăcuțul, în toate felurile, de dimineața până seara și de seara până dimineața, însă tot mai puțini oameni au bucurie! Și mă întreb: De ce? De ce, când povestea noastră, a creștinilor, a început cu Vestea cea Bună, cu bucuria cea mare, bucurie pe care Domnul a lăsat-o aici când S-a înălțat de-a dreapta Tatălui? Știți că atunci când Domnul S-a înălțat la cer, spune Sfântul Evanghelist Luca, s-au întors ucenicii în Ierusalim cu bucurie mare, bucuria mare pe care Domnul o anunțase când a trimis prin îngeri vestea că S-a născut. N-a luat-o cu El la cer, a lăsat-o cu noi aici, pe pământ și era lucrătoare chiar și în perioada aceea când încă nu venise Mângâietorul, când încă nu fusese trimis Duhul Sfânt. Și mă întreb: De ce? De ce nu cunoaștem bucuria? Și ani la rând am pus întrebarea asta, până când, într-o bună zi, pe când mă jucam cu niște copii, Domnul mi-a răspuns. Numesc „joc” unele dintre activitățile pe care le facem noi la Craiova și pe care le făceam și la București, mai ales atunci, cu copiii străzii. În „jocul acela” citeam împreună cu un grup de copii Pilda Talanților, încercând să vedem ce legătură mai poate avea cuvântul Mântuitorului cu noi, aici și acum, cu viața noastră. Și, citind, deodată am „văzut” de ce nu ne bucurăm. Nu ne bucurăm pentru că nu ducem rodul lucrării talanților noștri lui Dumnezeu. Noi vrem să avem bucurie din cele câștigate de pe urma talanților pe care i-am primit, dar bucurie nu avem și nici nu putem avea. Acolo, în parabolă, Stăpânul îi spune slugii celei bune – și eu Îi mulțumesc lui Dumnezeu că mă număr printre slugile Sale, e cea mai mare bucurie – îi spune: „Bine, slugă bună. Peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune. Acum *intră* în bucuria Stăpânului tău”. Iată calea! Nu *a avea*, ci *a intra!*

Setea noastră de *a avea mult*, de *a stăpâni* mult, e de la Dumnezeu, pentru că El ne-a făcut stăpânii lumii. Dar nu putem intra în acea stăpânire, până nu învățăm să fim credincioși peste puținul pe care ni l-a încredințat. Ne-a dat un trup, ne-a dat câteva dorințe, ne-a dat câteva nevoi, ne-a dat o familie, ne-a dat o școală, un mediu în care trăim, în care adormim și în care ne trezim, acesta este puținul pe care l-am primit și acesta este locul în care eu trebuie să fiu credincioasă peste puținul meu și, în fiecare seară, după ce mi-am încheiat lucrarea mea, să mă duc și să-I spun: „Doamne, astăzi am făcut asta și asta. Eu astăzi am vorbit (am vorbit de mă doare în gât), am vorbit de dimineața și până acum, am vorbit mult, mult, și numai Tu știi dacă am vorbit cu folos sau fără folos, dacă cineva s-a supărat sau s-a mângâiat, Tu știi, eu astea Ți le predau Ție. Îți încredințez Ție tot, tot ce am făcut astăzi și Ție Îți mulțumesc pentru toate!” Atunci Domnul zice: „Bine, acum intră în bucuria Stăpânului tău!”

Vedeți, oamenii aleargă să aibă o mașină, o casă și multe altele. Și bine fac. E bine să ai o mașină, e bine să ai o casă... Este bine să ai o casă frumoasă, dar poți să ai și un bordei, poți să ai și un acoperiș improvizat... Dacă acolo unde te retragi la sfârșitul zilei poți să-I mulțumești lui Dumnezeu, să-I predai ce ai făcut în ziua respectivă și să-I mulțumești, acolo vei descoperi bucuria. Încercați să faceți asta! Spuneți, de exemplu: „Doamne, Îți mulțumesc că mi-am luat covorul pe care mi-l doream!” Și truda pe care am depus-o ca să-mi procur covorul va fi credincioșia mea față de datoria pe care o am de a locui frumos, de a trăi frumos, de a da slavă într-un loc frumos, pentru că pot să fac asta. Și atunci veți vedea că în fiecare dimineață când o să lipiți tălpile de covor veți simți că truda dumneavoastră, binecuvântată de Dumnezeu, vă mângâie tălpile.

Nu-l veți mai uita și nu veți mai bodogăni, când trebuie să-l dați cu aspiratorul sau să-l scoateți la bățut, că nu vă ajută soțul. Dar dumneavoastră, soților, să vă ajutați soțiile să bată covoarele, că asta aduce multă bucurie în casă! Așa că, acesta este, după mine și după experiența mea și a celor cu care suntem împreună în multe zile, acesta este secretul bucuriei: *să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru cele pe care le-am făcut în ziua respectivă, să-I predăm Lui toate și să așteptăm ca multul pe care îl dorim să ni-l dăruiască El, atunci când și cum va crede de cuviință. Până atunci să-I mulțumim!*

Vin oameni cu necazuri mari la noi, la *Centrul de Formare și Consiliere*, cum numim noi căsuța slujirii noastre misionare. Vine cineva și spune: „Eu așa nu mai pot!”. Și atunci îl rog, sau o rog, să-mi facă o listă cu ce motive are să-I mulțumească lui Dumnezeu și una cu ce motive are să fie „supărat” sau „supărată” pe Dumnezeu și, ca urmare, nefericit sau nefericită. Atunci, să vedeți minune, majoritatea descoperă că lista motivelor pentru care putem să-I dăm din toată inima slavă lui Dumnezeu este mult mai lungă, mult mai bogată, decât lista cu nemulțumirile și neputințele. Și atunci, mă gândesc: cine și cu ce putere ne alungă pe noi de la bucurie? Cred că-l putem descoperi cu ușurință: este „responsabilul” cu îngrijorarea, cu grijile; el e cel ce ne alungă de la bucurie! Iată de ce suntem chemați în Sfânta Liturghie „grija luminează să o lepădăm”. Nu ca să devenim nesimțitori și iresponsabili, ci pentru că, numai lepădând orice grijă acolo, la picioarele Domnului, la picioarele Crucii, dobândim puterea ca, ieșind „cu pace” de acolo, să lucrăm pentru a intra în bucuria care „a venit prin Cruce”, și putem să ne bucurăm de crucea pe care ne-o dă Dumnezeu în fiecare zi.

Vom descoperi apoi, că bucuria se ascunde în lucrurile mici: într-un fir de iarbă, într-o floare... Într-o floare

Dumnezeu îți dă întâlnire și zice: „Știi, pentru tine am făcut-o așa de frumoasă!”. Dacă nu vedem florile, nu le vedem frumusețea, nu-L vedem pe Dumnezeu! N-avem cum să-L vedem pe Dumnezeu dacă nu-L vedem în fapțurile Lui care sunt atât de minunate! Și nici pe noi nu ne putem vedea dacă nu ne descoperim că suntem fapțuri minunate. Este un psalm care mi-e drag mie din multe puncte de vedere, *Psalmul 138*, în care zice Psalmistul: „Mulțumesc că sunt o fapțură atât de minunată!” Și mai e acolo un locșor în care aflăm că atunci când vrem să fugim de Dumnezeu, descoperim că n-avem unde pentru că El este pretutindeni! Ce te faci atunci? Iată ce am învățat eu de la o tânără într-unul din seminariile noastre: având ca „temă” să citească psalmul și să spună ce simte, a zis că, citind „unde mă voi ascunde de la fața Ta?” a simțit că nu se poate ascunde decât în brațele Lui. Unde te poți ascunde de fața cuiva mai bine decât în brațele lui? Acolo ești ascuns și nu-i mai vezi fața muștrătoare. Și, dacă orice muștrare se topește atunci când te arunci în brațele iubitoare ale mamei sau ale tatălui, ce poate să fie când te arunci cu nădejde în brațele lui Dumnezeu?!

Aceasta este bucuria pe care o cunosc și așa putem ajunge la ea pe calea pe care am experimentat-o eu. Să dea Bunul Dumnezeu să vă fie de folos!

Acum, doriți să vorbim despre *iertare* și *dragoste*. Ce să vă spun eu despre dragoste? Pot și vreau să vă spun doar că eu am descoperit că nu știu să iubesc, că nu pot să iubesc, că mi se pare că iubesc, și, când am spus părintelui meu duhovnic această mare descoperire, a zâmbit cu multă dragoste și mi-a spus: „În sfârșit, ai ajuns și tu la credința în Dumnezeu!” Aceasta a fost chiar mărturisirea mea de credință: „Doamne, eu nu știu să iubesc, eu nu pot să iubesc, iubește Tu în mine, vino Tu și iubește!”. Apoi, cum

vă puteți ușor închipui, am „făcut minuni mari” și, într-un an, am ajuns la iubirea de vrăjmași! Sună frumos și toți ne dorim asta! Dar părintele meu duhovnic de atunci, Părintele Sofian, când i-am mărturisit asta, mi-a zis: „Ți se pare!”. Atunci, pe loc, m-am întristat și m-a durut și am zis că nu mă înțelege. Dar, cu rugăciunile Sfinției Sale, cu adevărat am văzut că mi se părea. Ni se pare că iubim! De ce? Pentru că, iubirea fiind moarte, iubirea fiind grea și dure-roasă și, pentru că noi tânjim după ea, dar ne ferim de moarte și de greu, alegem să ni se pară că iubim! Și, când nu mai putem iubi pentru că cel, cea, cei pe care îi iubim nu „corespund” așteptărilor noastre, noi nu-i mai iubim pentru că ei „nu merită” să fie iubiți! Atunci abia, cu mila lui Dumnezeu, ne dăm seama că ni s-a părut că iubim. Și totuși, Dumnezeu ne cere să ne iubim unii pe alții și tot El, în fiecare dimineață, ne dă puterea să ne iubim. Și face asta pentru că El nu ne-ar da nici o poruncă pentru care nu ne-ar da putere s-o împlinim! Așadar, când nu putem și-L întrebăm: „Doamne, chiar și pe ăsta trebuie să-l iubesc?” și El ne zice: „Da!”, înseamnă că am și primit puterea de care avem nevoie atunci, pentru a-l iubi pe omul acela. Vedeți că Milostivul nu ne cere să-i iubim pe toți oamenii din lume, ci pe aproapele, pe cel de lângă mine, pe cel din calea mea, pe cel pe care-l văd, despre care aud... Sunt unii care spun: „Eu iubesc pe toată lumea, nu fac rău la nimeni, îi iubesc pe toți!”. „Chiar așa, întreb? Chiar nu e nimeni, nimeni pe care nu prea-l iubești?” „A, zice, am o vecină pe care n-o iubesc, nici după soacră-mea nu prea mă omor, și am și câteva colege la serviciu care...” Vedeți? Pe toți îi iubim, dar cu o condiție: să fie cât mai departe de noi.

Da, ne amăgim că-l iubim pe „departele” pentru a ne justifica neputința de a ne iubi aproapele. Dar neputința nu se cere justificată, ci mărturisită și altoită pe puterea pe care ne-o dă Dumnezeu. Numai El ne dă puterea să-l iubim pe

aproapele nostru și când e căzut între tâlhari, când miroase urât, când îți răspunde rău, obraznic sau e nerecunoscător, când tu faci ceva bine și el te vorbește de rău... Aceasta este iubirea. De aceea S-a întrupat Fiul lui Dumnezeu, S-a făcut om, ca să-mi dea puterea să iubesc așa. Când am descoperit asta, n-am mai avut deziluzii, n-am mai avut decepții. Nimeni nu mai reușește să mă decepționeze, să mă deziluzioneze, pentru că nu-mi mai fac iluzii. Și nu-mi mai fac iluzii față de nimeni pentru că nu-mi mai fac iluzii în ceea ce mă privește. Îmi spunea odată o doamnă, o prietenă, se uita la mine așa, cu drag, și zicea: „Tare mi-ești dragă!”. M-am uitat și eu la ea, așa, cu drag, și i-am zis: „Dacă ți-aș face acum ceva care te-ar supăra tare, nu ți-aș mai fi dragă! Într-un minut nu numai că nu mă mai iubesti, că nu-ți mai sunt dragă, dar îți aduci aminte că și anul trecut ai avut motive să nu mă iubesti, și că acum doi ani..., ba chiar și mama mea avea ceva care... iar cei din satul meu nu vă spun ce fel de oameni erau, și așa se explică că eu sunt așa de nesuferită cum sunt”. Aceasta este iubirea noastră: se prăbușește la cea mai mică mișcare greșită sau altfel decât o așteptăm noi... Atunci Dumnezeu ne învață și ne zice: „Fără Mine nu puteți face nimic. Iubiți cu iubirea Mea!”.

Tot ce vă spun eu acum, nu e de la mine. Le-am primit în Sfânta Biserică, le-am auzit și apoi le-am încercat în propria mea viață. Știți de ce facem asta, de ce ne întâlnim? Ca să ne împărtășim de felul în care auzim, vedem și trăim noi cele auzite și văzute... Și asta ne îmbogățește pentru că ne împărtășim din adâncul de taină al fiecăruia. Chiar și oamenii lui Dumnezeu din artă, din lume, au mărturisit atât de frumos despre asta... Nichita Stănescu zicea: „Prieten, cum e albastrul tău?” Nu? Noi de ce ne uităm împreună la cer, cât e de albastru? Să vedem cum e albastrul

tău. La Înviere vom fi fascinați. Vom întreba: „Cum e lumea ta, cum auzi tu, cum vezi tu?” Aceasta ne împărtășim unul altuia.

Da, e grea iubirea! Vă spuneam că citeam undeva despre ce se întâmplă cu oamenii după ce se căsătoresc, mai ales cu tinerii de astăzi, când căsătoriile se fac, chipurile, din dragoste mai mult decât din interes. Pe vremea noastră se mai făceau căsătoriile și din interes, și durau mai mult acelea. După o vreme întrebă disperat soțul: „Doamne, cum să o iubesc eu pe asta? Nu mai e nimic din cea pe care am cerut-o de nevastă. Nu seamănă deloc”. Și Dumnezeu spune: „Iubește-o așa cum o iubesc Eu. Eu o iubesc, Eu am murit pentru ea și Eu, în taina Sfintei Cununii, ți-am dat un har și o putere s-o iubești și pe partea asta pe care n-ai avut timp s-o descoperi atunci, înainte de nuntă. Nu pentru că s-ar fi ascuns de tine, ci pentru că era nevăzută, nu se vedea”. După ce trăim împreună cu cineva zi de zi, apar surprize. Nu ni se întâmplă să spunem: „nu mă așteptam la așa ceva?” Aceste surprize sunt părțile ascunse ale noastre, care ies la iveală în vârtoarea vieții, în durerea vieții. Și atunci, în loc să spunem: „Mai bine nu știu ce făceam decât...”, să zicem: „Doamne, acum să Te văd că ești Dumnezeu, acum să mă ajuți să-l iubesc pe cutare”. Asta în căsătorie. Dar și la mănăstire apar surprize, că văd în sală și câteva măicuțe! Venim în mănăstire îndrăgostite de Dumnezeu și fericite că ne ducem mai aproape de El! Până atunci ne-am exprimat dragostea participând la multe slujbe, rugându-ne mult, citind acatiste, „Viețile Sfinților”, cărți duhovnicești, descoperind că dorim și mai mult. Venim cu dorul acestui „mai mult” și descoperim că nu ne putem iubi și nici nu ne mai putem ruga la fel ca în lume. Oare de ce nu ne putem iubi? Simplu, pentru că suntem învățați să iubim pentru merite și descoperim că nimeni

nu merită să fie iubit. De ce? Pentru că fiecare avem în noi o parte ascunsă cu grijă până atunci, și de noi și de cei din jur, care iese la iveală acolo. Aceasta este fața care trebuie iubită, aceasta este fața însângărată, ca să zicem așa, a Domnului nostru Iisus Hristos. Și când vom trece dincolo de măștile de protecție sub care ne ascundem de frică și de rușine că nu suntem cum ne-ar plăcea nouă să fim, atunci vom descoperi ce minune este cel pe care ne poruncește Dumnezeu să-l iubim. Iată de ce ne nevoim! Iată de ce ne trudim!

Pentru lumea în care slujesc eu, lumea din afara mănăstirii, singura formă de iubire pe care o pot recomanda este iertarea. *Iertarea este cea mai înaltă formă de iubire, este iubirea lui Dumnezeu făcută accesibilă nouă.* Dumnezeu, iubindu-ne, ne iartă și ne vindecă. Dându-ne nouă poruncă să ne iubim, ne dă poruncă să ne iertăm unul pe altul. Dacă de dimineața și până seara am sta la pândă, ce să iertăm aproapelui nostru, am adormi cu bucurie în brațele Domnului, că salteaua, de multe ori, este poala Lui, sunt brațele părintești care te leagănă, îți leagănă ostenala, îți leagănă truda, și te ajută ca a doua zi dimineața să-ți iei crucea și să mergi din nou la El. Dar numai dacă vom ierta. Altfel, dacă nu putem ierta ce ne-a zis sau ne-a făcut cutare, nu vom putea merge mai departe. Povara va fi din ce în ce mai grea și nu vom putea să-L iubim nici pe Dumnezeu, nici pe aproapele și nici pe noi înșine. Eu știu că Dumnezeu ne iubește așa cum suntem, și dumneavoastră știți... așa cum suntem, nu trebuie să ne schimbăm în nici un fel ca să ne iubească. Ne va schimba bucuria și recunoștința de a ne fi vindecat de ne iubire cu Iubirea Lui. Dar ca să ne iubească Dumnezeu, nu trebuie să facem nimic! „Atunci, m-a întrebat cineva, de ce să ne mai chinuim să fim buni?” „Ca să ne putem iubi noi înșine”, i-am răspuns.

Noi nu ne putem iubi așa cum suntem. Vă pot da un exemplu concret în acest sens. Mă uit la adolescenții din penitenciar. Acolo văd cât de mult își iubesc părinții copiii, și cât de puternic își arată dragostea chiar și când copiii lor ajung la închisoare. În pușcăriile noastre sunt copii buni, sunt copii de părinți buni, care, dintr-o neatenție, dintr-o prostie, ajung să facă lucruri grave, și ajung la pușcărie. Părinții îi iubesc, sunt acolo, la poartă, ori de câte ori se poate, le aduc pachete, le aduc dragostea lor. Părinții îi iubesc așa cum sunt acum. Dar ei, copiii acestor părinți, ei nu se mai pot iubi, ei nu se mai pot bucura de iubirea părinților, de dincolo de gratii. Așa suntem și noi. Dumnezeu ne iubește, noi nu ne putem iubi. De aceea trebuie să zicem: „Doamne, ajută-mă să mă schimb, ca să pot să mă iubesc și eu, să mă pot împăca cu mine, să mă pot ierta și eu pe mine!”

De cele mai multe ori, însă, e tare greu să iertăm. Și asta din două motive: mai întâi, e greu pentru că vrăjmașul se opune, nu-i place deloc să iertăm pe cineva și ne aduce argumente puternice că acela nu merită iertarea noastră... Și nu ne putem împotrivi acestui gând până nu învățăm că iertarea nu e legată de meritul celui pe care-l iertăm pentru că ea este în întregime lucrarea mea și a lui Dumnezeu în mine, este puterea pe care mi-o dă mie Dumnezeu pentru vindecarea sufletului meu.

Un al doilea motiv pentru care este greu să iertăm, strâns legat de primul, este că nu știm ce este iertarea. Noi confundăm iertarea cu scuzarea celuiilalt: „Era beat!” Aceasta nu este iertare. Aceasta este eschivare, fugă de porunca iubirii... Găsim o explicație, o scuză pentru comportamentul care ne-a rănit, și nu avem curajul să spunem: „M-ai rănit și te iert!” Apoi, confundăm iertarea cu împăcarea grăbită, cu trecerea „peste”. Ne împăcăm mai mereu fără

să ne iertăm, și se adună, și se adună, și se adună... până ajungem să nu ne mai putem privi în ochi cu adevărat, pentru că ochiul nostru nu mai este curat, este plin de resentimente uitate... Și mai confundăm iertarea cu uitarea. „Ei, am uitat!” Nu! Iertarea nu este uitare, dovadă faptul că la o nouă ocazie totul este readus în conștiință.

Atunci, ce este iertarea? Iertarea este mișcarea sufletului prin care descoperim, pe de o parte, că avem nevoie să primim și să oferim iertare, dar că nu știm și nu putem s-o facem și, pe de altă parte, că nu e nevoie decât să o cerem de la Dumnezeu. Iertarea este dragoste, iertarea este mila lui Dumnezeu trecută în mine, pe care eu o trec aproapelui meu sau celui care m-a rănit sau mie, și zic: „Doamne, vino Tu și iartă!”. „Numai Dumnezeu iartă!”, spun atât de bine, dar fără să știe bine ce spun, mulți din cei ce refuză să ierte... Ei mărturisesc jumătate din taina iertării. Cealaltă jumătate este faptul că Dumnezeu nu iartă undeva în „cer”, ci *în* sufletul omului. Iertarea este lucrarea lui Dumnezeu în om, atât pentru a-i oferi iertarea pentru păcatele proprii, cât și pentru a-i oferi puterea de a ierta celor care i-au greșit lui. E aceeași lucrare.

Da, iertarea *se cere* și când dorim să o acordăm cuiva. Uneori poate fi foarte simplu. Iată, în fiecare seară, înainte de a ne duce la culcare, putem spune o rugăciune în patru pași. Unu: „Doamne, Îți mulțumesc și Te binecuvântează pentru că astăzi...” și să spunem ce motive avem să-I mulțumim și să-L binecuvântăm pe Dumnezeu pentru ziua respectivă. Doi: „Doamne, ajută-mă să iert cum ierți Tu, vino Tu în mine și iartă pe...” și spunem numele celor pe care avem a-i ierta pentru ziua respectivă, care ne-au greșit nouă în ziua respectivă, mai mult sau mai puțin. Chiar dacă ni se pare că nu este important, să iertăm orice privire sau orice strâmbătură pe care ne-o amintim, pentru că

asta înseamnă că ne-a rănit puțin și că este nevoie să iertăm. Și de-abia după aceea, că așa ne învață Dumnezeu în rugăciunea „*Tatăl nostru*”, zicem și: „Doamne, iartă-mă pe mine pentru că...” și aici ne amintim tot ce am greșit în fața lui Dumnezeu și a aproapelui. Apoi, la ultimul pas: „Doamne ajută-mă, că mâine...”, și spunem ce dorințe avem noi pentru mâine, să punem în fața Domnului toată dorirea noastră. Și, seară de seară, această rugăciune ne va obișnui să trăim într-o relație vie cu Dumnezeu, zi de zi, ceas de ceas și clipă de clipă, pentru că orice clipă fără Dumnezeu este iad și suferință.

Acest lucru încercăm și noi să-l facem și la Mănăstire și la Centrul nostru de Formare și Consiliere, și în închisori, și în școli... Pentru asta ne folosim și de instrumentele acestei lumi, de roadele inteligenței omenești aflate în căutarea „remediilor” la suferință. Dacă sunteți aici profesori, dacă sunteți psihologi, dacă sunteți specialiști în științele acestea noi ale omului, profitați de toate cunoștințele pe care vi le aduce această învățatură careia nu-i lipsește decât Dumnezeu! Cine Îl aduce pe Dumnezeu în ea va avea cu adevărat rezultate. Noi ne „jucăm” diferite jocuri, cu copiii, cu deținuții, tot felul de exerciții care se fac acum prin metodele acestea noi de discuție, care sunt instrumente pe care le folosește New Age-ul, sunt instrumente pe care le folosesc creștinii de alte confesiuni și nenumărați terapeuți: ascultarea activă, empatia, discuția în grupuri mici etc. Toate aceste instrumente putem să le punem în slujba lui Dumnezeu pentru că sunt produse ale inteligenței umane care poate sluji fie binelui, fie răului, după cum este orientată. Un calculator sau internetul pot fi folosite pentru a scrie ceva, a aduce scrierile Sfinților Părinți pe masă și pe noptiera fiecărui credincios sau pot fi folosite pentru a ne uita la lucruri îngrozitoare. Așa și acestea.